१-३, ६-१२ नेमो भार्गवः, ४-५ इन्द्रः।इन्द्रः, ८ सुपर्णः, ९ वज्रो वा, १०-११ वाक् । त्रिष्टुप्, ६ जगती, ७-९ अनुष्टुप्

अयं त एमि तन्वा पुरस्ताद्विश्वे देवा अभि मा यन्ति पश्चात्।
यदा मह्यं दीधरो भागमिन्द्रादिन्मया कृणवो वीर्याणि॥ ८.१००.०१

अयम्- एषोऽहम्। ते- तव। पुरस्तात्- अग्रतः। तन्वा- मद्देहेन। एमि- यामि। विश्वे- सर्वे। देवाः। पश्चात्- अनन्तरम्। मा- माम्। अभि यन्ति- अभिगच्छन्ति। इन्द्र। यदा। मह्यम्- मे। भागम्। दीधरः- अधारयः। आदित्- अनन्तरमेव। तदेति भावः। मया- मद्द्वारा मया सह वा। वीर्याणि। कृणवः- कुरु ॥१॥

दधामि ते मधुनो भक्षमग्रे हितस्ते भागः सुतो अस्तु सोमः।
असश्च त्वं दक्षिणतः सखा मेऽधा वृत्राणि जङ्घनाव भूरि॥ ८.१००.०२

ते- त्वदर्थम्। मधुनो भक्षम्- रसम्। अग्रे- तवाग्रतः। दधामि- धारयामि। ते- तव। भागः। सुतः- निष्पन्नः। सोमः- रसः। हितः- स्थापितः। अस्तु- भवतु। त्वम्। दक्षिणतः- दक्षिणपार्श्वे। मे- मम। सखा- सुहृत् सन्। असः- स्थितो भव। भूरि- प्रभूतानि। वृत्राणि- आवरणानि। अध- अधुना। जङ्घनाव- आवां हन्वः ॥२॥

प्र सु स्तोमं भरत वाजयन्त इन्द्राय सत्यं यदि सत्यमस्ति।
नेन्द्रो अस्तीति नेम उ त्व आह क ईं ददर्श कमभि ष्टवाम॥ ८.१००.०३

यदि। सत्यम्। अस्ति। वाजयन्तः- बलं कुर्वन्तः। इन्द्राय। सत्यम्- अवितथम्। स्तोमम्- मन्त्रम्। प्र- प्रकर्षेण। सु- सुष्ठु। भरत- आहरत। त्वः- कश्चित्। नेमः- नियन्ता। इन्द्रः। नास्तीति। आह- अवदत्। कः। ईम्- एतम्। ददर्श- अपश्यत्। कम्। अभि स्तवाम- स्तुमः ॥३॥

अयमस्मि जरितः पश्य मेह विश्वा जातान्यभ्यस्मि मह्ना।

ऋतस्य मा प्रदिशो वर्धयन्त्यादर्दिरो भुवना दर्दरीमि॥ ८.१००.०४

अयम्- एषोऽहम्। अस्मि- भवामि। जरितः- रसनिष्पादक। इह- अत्र। मा- माम्। पश्य। मह्ना- स्वमाहात्म्येन। विश्वा- सर्वाणि। जातानि- भूतानि। अभ्यस्मि- अभिभवामि। ऋतस्य- प्रकृतिनियतिभूतसत्यस्य। प्रदिशः- प्रदेष्टारः। मा- माम्। वर्धयन्ति। आदर्दिरः- आदरणशीलोऽहम्। भुवना- शत्रुलोकान्। दर्दरीमि- विदारयामि ॥४॥

आ यन्मा वेना अरुहन्नृतस्यँ एकमासीनं हर्यतस्य पृष्ठे।

मनश्चिन्मे हृद आ प्रत्यवोचदचिक्रदञ्छिशुमन्तः सखायः॥ ८.१००.०५

यत्- यदा। मा- माम्। ऋतस्य- सत्यम्। वेनाः- कामयमानाः। हर्यतस्य पृष्ठे- स्वर्गे। आसीनम्- उपविष्टम्। एकम्- असहायम्। अरुहन्- आरुरुहुः। तदा। मे- मम। मनः- चित्तम्। मे- मम। हृदे- हृदयाय। आ- आभिमुख्येन। प्रत्यवोचत्- प्रत्यवदत्। शिशुमन्तः- वात्सल्यभावोपपन्नाः। सखायः- मित्रभूता उपासकाः। अचिक्रदन्- उद्धारणाय मामशब्दयन्निति ॥५॥

विश्वेत्ता ते सवनेषु प्रवाच्या या चकर्थ मघवन्निन्द्र सुन्वते।

पारावतं यत्पुरुसम्भृतं वस्वपावृणोः शरभाय ऋषिबन्धवे॥ ८.१००.०६

मघवन्निन्द्र। सुन्वते- रसनिष्पादकाय। या- यानि। चकर्थ- अकरोः। तानि। विश्वा- सर्वाणि। ते- तव। सवनेषु- सम्भजनेषु। प्रवाच्या- वक्तव्यानि। पारावतम्- श्रेष्ठम्। यत्। पुरुसम्भृतम्- बहुसम्भृतं यथा भवति तथा। वसु- धनम्। शरभाय- वृत्रबाधकाय। ऋषिबन्धवे- ऋषिसहायाय । अपावृणोः- बन्धनाद्विमोचितवानुद्घाटितवानसि ॥६॥

प्र नूनं धावता पृथङ्नेह यो वो अवावरीत्। नि षीं वृत्रस्य मर्मणि वज्रमिन्द्रो अपीपतत्॥ ८.१००.०७

यः। प्र धावत- प्रधावति। पृथक् नेह- पृथक् न तिष्ठति। वः- युष्मान्। न। अवावरीत्- वारयति। अनिवारयन् भीतः पलायतीति भावः। तस्य। वृत्रस्य। मर्मणि। इन्द्रः। वज्रम्। सीम्- सर्वतः। नि- नितराम्। अपीपतत्- अपातयत्॥७॥

मनोजवा अयमान आयसीमतरत्पुरम्। दिवं सुपर्णो गत्वाय सोमं वज्रिण आभरत्॥ ८.१००.०८

मनोजवाः- मनोवेगः। अयमानः- गतिशीलः। आयसीम्- अयोमयीम्। पुरम्- पुरीं बन्धनप्रतीकभूताम्। अतरत्- अतारीत्। सुपर्णः- मुमुक्षाप्रतीकपक्षी। दिवम्- चिदाकाशम्। गत्वाय- गत्वा। सोमम्- अध्यात्मरसम्। वज्रिणे- ईशनाधिदैवतप्रोत्साहनाय। आभरत्- आहरत्॥८॥

समुद्रे अन्तः शयत उद्वा वज्रो अभीवृतः। भरन्त्यस्मै संयतः पुरःप्रस्रवणा बलिम्॥ ८.१००.०९

यः। वज्रः। समुद्रे- अन्तरिक्षस्य। अन्तः- मध्ये। उद्वा- उदकेन। अभीवृतः- आवृतः। शयते- शेते। अस्मै- तस्मै। संयतः- युद्धस्य। पुरः प्रस्रवणाः- पुरस्ताद्गच्छन्तः। बलिम्। भरन्ति- आहरन्ति॥९॥

यद्वाग्वदन्त्यविचेतनानि राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा।
चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयांसि क्व स्विदस्याः परमं जगाम॥ ८.१००.१०

यत्- यदा। देवानां राष्ट्री। अविचेतनानि- अप्रज्ञातानर्थान्। वदन्ती- प्रज्ञापयन्ती। वाक्। मन्द्रा- आनन्दकरी। निषसाद- उपविशति। तदा। चतस्रो दिशः। ऊर्जं- शक्तिम्। पयांसि- जीवोदकानि। दुदुहे। अस्याः- एतस्या वाचः। परमम्- परमो ध्वनिर्भावो वा। क्व- कुत्र। जगाम- गतः। भवतीति भावः॥१०॥

देवीं वाचमजनयन्त देवास्तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति।
सा नो मन्द्रेषमूर्जं दुहाना धेनुर्वागस्मानुप सुष्टुतैतु॥ ८.१००.११

देवाः- देवताः। देवीम्- द्योतनशीलाम्। वाचम्। अजनयन्त- ससृजुः। ताम्। विश्वरूपाः- सर्वरूपाः। पशवः- सूक्ष्मदर्शिनः। वदन्ति। सा। नः- अस्मभ्यम्। मन्द्रा- आनन्दकरी। इषम्- सदेषणाम्। ऊर्जं- शक्तिम्। दुहाना। धेनुः- गौरदितिभूता। वाक्। अस्मान्- नः। सुष्टुता- सुष्ठु स्तुता। उप आ एतु- आगच्छतु ॥११॥

सखे विष्णो वितरं वि क्रमस्व द्यौर्देहि लोकं वज्राय विष्कभे।
हनाव वृत्रं रिणचाव सिन्धूनिन्द्रस्य यन्तु प्रसवे विसृष्टाः॥ ८.१००.१२

सखे- मित्र। विष्णो- व्यापनशील परमात्मन्। वितरम्- अत्यन्तम्। वि क्रमस्व- विक्रमं कुरु। वज्राय विष्कभे- वज्रस्य विष्कम्भनाय। द्यौः लोकम्- द्युलोकम्। देहि- यच्छ। वृत्रम्- आवरणम्। हनाव। सिन्धून्- जीवोदकानि। रिणचाव- नयाव। इन्द्रस्य- ईशनाधिदैवतस्य। प्रसवे- अनुज्ञायाम्। विसृष्टाः- विमुक्ता आपः। यन्तु- सरन्तु ॥१२॥